

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

АДВОКАТУРА ТА НОТАРІАТ В УКРАЇНІ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ
О.М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО
КАФЕДРА

ПРАВА, ФІЛОСОФІЇ ТА ПОЛІТОЛОГІЇ

Освітній ступінь	бакалавр
Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Освітньо-професійна програма	Право
Кількість кредитів	3
Рік підготовки, семестр	3 рік, V-й семестр
Компонент освітньо-професійної програми	Основний компонент
Дні занять	згідно з розкладом
Мова викладання	українська
Консультації	щопонеділка 12.00-13.00 (210 кабінет, з можливістю дистанційної роботи на платформах ZOOM та Google-class).
Викладач	Кандидат юридичних наук, доцент Лазаренко Алла Миколаївна
Контакти	E-mail: Alla_Apanasenko@ukr.net м.т.0931122156

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний курс «Адвокатура та нотаріат в Україні» розрахований на студентів закладів вищої освіти юридичних спеціальностей з урахуванням наявності у них базового рівня знань (середньої освіти), які навчаються за освітньо-професійними програмами підготовки бакалавра. Він побудований відповідно до вимог Європейської Кредитно-Трансферної системи (ECTS).

Курс «Адвокатура та нотаріат в Україні» для студентів III курсу розрахований на V-й семестр, передбачає 18 лекційних, 16 практичних години, а також 56 годин самостійної роботи. У змісті курсу можна виділити два змістові модулі.

Метою курсу є вивчення закономірностей організації роботи нотаріусів та адвокатів, характеристика їх правового статусу в системі органів української держави, методів та прийомів адвокатської стратегії та тактики у різних видах судочинства.

Основними завданнями є:

- зрозуміти суспільну значущість професій адвоката та нотаріуса, специфіку їх діяльності;
- поглиблено вивчити та творчо осмислити базові положення чинного законодавства України про адвокатуру та про нотаріат;
- опанувати навички правильного тлумачення і застосування норм чинного законодавства;
- розуміти завдання, структуру та повноваження органів адвокатури та органів нотаріату України;
- сформуванати систему знань про порядок набуття права займатися адвокатською та нотаріальною діяльністю;
- пізнати професійні права та обов'язки адвоката, нотаріуса;
- популяризувати ідею добросовісності у виконанні громадянами своїх обов'язків, недопущення їх порушень;
- набути навички творчого застосування способів захисту прав фізичних та юридичних осіб;
- опанувати методiku здійснення професійної діяльності адвокатом та нотаріусом;
- актуалізувати потребу у професійному самопізнанні й самовихованні;
- мобілізувати інтелектуальні ресурси майбутніх юристів для вироблення гуманістичної професійної позиції;
- зорієнтувати на розвиток соціально значущих цінностей майбутніх юристів;
- мотивувати майбутніх юристів до професійного самовдосконалення та розвитку юридичної науки;
- розвивати навички аргументації власної точки зору;
- набути навички укладення договорів про надання правової допомоги;
- творчо осмислювати зміст процесуальних та нотаріальних документів;
- навчитись застосовувати отримані знання при розв'язанні конкретних завдань;
- сформуванати почуття етики та професійної відповідальності фахівця в галузі права.

Досягнення поставлених завдань дозволить сформуванати у студентів систему знань із чинного законодавства України про адвокатуру та нотаріат, отримати навички у розв'язанні конкретних професійних завдань, складанні процесуальних та нотаріальних документів, що і є метою цього курсу.

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ І РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шифр згідно ОПП	Компетентності
ЗК1	Здатність до абстрактного мислення аналізу та синтезу.
ЗК 2	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
ЗК 3	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
ЗК4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно так і письмово
ЗК6	Навички використання комунікаційних технологій
ЗК 7	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
ЗК8	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК9	Здатність працювати в команді.
ЗК10	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)
ЗК 11	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ЗК 12	Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми..
ЗК 14	Цінування та повага різноманітності і мультикультурності.
СК1	Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.
СК2	Знання і розуміння ретроспективи формування правових та державних інститутів.
СК 3	Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.
СК 4	Знання і розуміння міжнародних стандартів прав людини, положень Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини.
СК5	Здатність застосовувати знання засад і змісту інститутів міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права
СК 6	Знання і розуміння основ права Європейського Союзу.
СК7	Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і

	адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.
СК8	Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.
СК10	Знання і розуміння соціальної природи трудових відносин та їх правового регулювання.
СК11	Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
СК12	Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції
СК13	Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності.
СК14	Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації
СК15	Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.
СК 16	Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.
СК 18	Знання предметної області та розуміння судової і правоохоронної діяльності держави.
СК 20	Здатність застосовувати засоби, прийоми та методи збирання, дослідження, оцінки доказів для розкриття, розслідування, судового розгляду та попередження кримінальних правопорушень.
СК 23	Здатність вирішувати практичні ситуації в ході притягнення винуватих осіб до адміністративної відповідальності
Програмні результати	
ПРН1	Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.
ПРН2	Здійснювати аналіз суспільних процесів у контексті аналізованої проблеми і демонструвати власне бачення шляхів її розв'язання.
ПРН3	Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
ПРН 4.	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.
ПРН 5	Давати короткий висновок щодо окремих фактичних обставин (даних) з достатньою обґрунтованістю.
ПРН 6	Оцінювати недоліки і переваги аргументів, аналізуючи відому проблему

ПРН 7	Складати та узгоджувати план власного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.
ПРН 10	Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи правничу термінологію.
ПРН11	Володіти базовими навичками риторики.
ПРН12	Доносити до респондента матеріал з певної проблематики доступно і зрозуміло.
ПРН13	Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту
ПРН15	Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.
ПРН16	Демонструвати вміння користуватися комп'ютерними програмами, необхідними у професійній діяльності.
ПРН19	Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.
ПРН20.	Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.
ПРН21.	Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.
ПРН23.	Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план Тематичний план

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Модуль 1. Адвокатура та адвокатська діяльність в Україні.					
1	Адвокатура як правовий інститут	11	2	2	7
2	Адвокат та його діяльність в Україні	11	2	2	7
3	Участь адвоката у кримінальному та адміністративному судочинстві	11	2	2	7
4	Участь адвоката у цивільному та господарському судочинстві	11	2	2	7
Всього за модуль 1		44	8	8	28
Модуль 2. Нотаріальна діяльність в Україні.					
5	Нотаріат в системі юстиції України	6	2	-	4
6	Нотаріальний процес	10	2	2	6

7	Загальні правила вчинення нотаріальних дій	10	2	2	6
8	Посвідчення правочинів з нерухомістю	10	2	2	6
9	Посвідчення заповітів та довіреностей	10	2	2	6
Всього за модуль 2		46	10	8	28
Разом за курс		90	18	16	56

5. Тематика практичних занять.

Модуль I

Тема 1. Адвокатура як правовий інститут.

Тема 2. Адвокат та його діяльність в Україні.

Тема 3. Участь адвоката у кримінальному та адміністративному судочинстві.

Тема 4. Участь адвоката у цивільному та господарському судочинстві.

Модуль II

Тема 5. Нотаріальний процес.

Тема 6. Загальні правила вчинення нотаріальних дій.

Тема 7. Посвідчення правочинів з нерухомістю.

Тема 8. Посвідчення заповітів та довіреностей.

6. Завдання для самостійної роботи.

Студенти виконують реферативні завдання або міні-дослідження з обраної проблематики за погодженням із викладачем.

Теми індивідуальних завдань

Модуль I

1. Адвокатська діяльність у Стародавній Греції та Стародавньому Римі.
2. Адвокатура в Україні в період польсько-литовської доби.
3. Правовий статус адвокатських об'єднань в Україні та в світі.
4. Правовідносини адвоката та клієнта в Україні та в світі.
5. Повноваження та відповідальність адвоката в Україні та в світі.
6. Форми співпраці адвокатів України з адвокатами інших країн світу.
7. Міжнародні нормативно-правові акти з питань регулювання адвокатської діяльності.
8. Надання безоплатної правової допомоги в Україні та в світі.
9. Право адвоката збирати докази в інтересах клієнта в Україні та в світі.
10. Адвокатські запити в Україні та в світі.
11. Участь адвоката в досудовому врегулюванні спору в Україні та в світі.
12. Порядок оскарження адвокатом рішення суду в Україні та в світі.

Модуль II

1. Функції органів нотаріату в Україні та в світі.
2. Приватна нотаріальна діяльність в Україні та в світі.
3. Порядок призначення та звільнення нотаріусів в Україні та в світі.
4. Документи, які прирівнюються до нотаріально посвідчених в Україні та в світі.

5. Експерти та перекладачі як суб'єкти нотаріального процесу в Україні та в світі.
6. Підстави та порядок відкриття нотаріального провадження в Україні та в світі.
7. Види нотаріальних проваджень в Україні та в світі.
8. Система та розміри оплати нотаріальних дій в Україні та в світі.
9. Порядок занесення нотаріусами інформації до електронних реєстрів в Україні та в світі.
10. Видача нотаріусом дубліката нотаріально посвідченого документа в Україні та в світі.
11. Посвідчення заповітів в Україні та в світі.
12. Посвідчення нотаріусом договорів ренти та довічного утримання в Україні та в світі.
13. Посвідчення нотаріусом шлюбного договору в Україні та в світі.
14. Посвідчення нотаріусом довіреності в Україні та в світі.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Основна нормативна база:

Нормативна база

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-vr> (дата звернення: 29.04.2020).
2. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. Дата оновлення: 28.04.2020. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 29.04.2020).
3. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 06.07.2005 р. № 2747-IV. Дата оновлення: 28.04.2020. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15> (дата звернення: 29.04.2020).
4. Цивільний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.03.2004 р. № 1618-IV. Дата оновлення: 02.04.2020. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15> (дата звернення: 29.04.2020).
5. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Дата оновлення: 28.04.2020. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 29.04.2020).
6. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Дата оновлення: 02.04.2020. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 29.04.2020).
7. Сімейний кодекс України: Закон України від 10.01.2002 р. № 2947-III. Дата оновлення: 02.04.2020. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення: 29.04.2020).
8. Земельний кодекс України : Закон України від 25.10.2001 р. № 2768-III. Дата оновлення: 21.02.2020. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14> (дата звернення: 29.04.2020).
9. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. Дата оновлення: 28.08.2020. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/> (дата звернення: 29.08.2020).

10. Господарський процесуальний кодекс України : Закон України від 06.11.1991 р. № 1798-ХІІ. Дата оновлення: 02.04.2020. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12> (дата звернення: 29.04.2020).

11. Житловий кодекс Української РСР: Закон України від 30.06.1983 р. № 5464-Х. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5464-10> (дата звернення: 29.04.2020).

12. Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського Співтовариства: багатостороння угода країн-учасниць Європейського Співтовариства. *Юридичний вісник України*. 2002. № 40.

Основна

1. Альтернативні способи вирішення спорів: навч. посіб. / М.Я.Білак та ін.; за заг. ред. Ю.Д.Притики. Харків: Право, 2019. 261 с.

2. Андрієвська Л.О., Нестерцова-Собакарь О.В., Новосад А.С., Поліщук М.Г. Цивільний процес. Практикум: навч. посіб. Дніпро: Біла К.О., 2019. 283 с.

3. Аракелян М.Р. Правозахисна діяльність адвокатури: теоретико-правовий ракурс: монографія. Одеса: Фенікс, 2018. 385 с.

4. Бірюкова А.М. Адвокатура України в умовах глобалізації: монографія. Київ: Правова єдність: Алерта, 2018. 423 с.

5. Горещкий О.В. Процедури примирення в цивільному судочинстві: монографія. Київ: Логос, 2019. 151 с.

6. Господарське процесуальне право (у схемах і таблицях): навч. посіб. / Н.В.Никитченко та ін.; за ред. Н.В.Никитченко. Чернігів: Десна Поліграф, 2019. 439 с.

7. Грабовська О.О. Теоретичні та практичні проблеми доказування у цивільному процесі України: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 471 с.

8. Діденко Л.В. Цивільно-процесуальні відносини: теоретичні аспекти: монографія. Одеса: Гельветика, 2019. 388 с.

9. Заборовський В.В. Правовий статус адвоката в умовах становлення незалежної адвокатури України: монографія. Ужгород: Гельветика, 2016. 847 с.

10. Зейкан Я.П. Адвокатська техніка: методика підготовки прямого допиту і вступної промови: практ. посіб. Харків: Фактор, 2016. 159 с.

11. Коруц У.З. Міжнародно-правовий захист права на справедливий судовий розгляд в практиці Європейського суду з прав людини та правозахисна практика України: монографія. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2018. 213 с.

12. Нотаріат в Україні: навч. посіб. / Ю.В.Нікітін та ін.; за заг. ред. Ю.В.Нікітіна. 4-те вид., допов. і перероб. Київ: ВНЗ «Нац. акад. управління»: Алерта, 2016. 585 с.

13. Організація адвокатури та адвокатська діяльність: навч. посіб. для підгот. до комплекс. іспиту / І.В.Назаров та ін. Харків: Право, 2019. 351 с.

Додаткова

1. Адвокат при здійсненні судового контролю в досудовому розслідуванні: навч.-метод. посіб. / уклад. І.В.Гловюк та ін. Одеса: Юридична література, 2018. 201 с.

2. Журавльов Д.В., Коротюк О.В., Чижмарь К.І. Векселі в нотаріальній практиці. Протести векселів: практ. посіб. / за ред. К.І.Чижмарь. Київ: ОВК, 2020. 76 с.

3. Журавльов Д.В., Коротюк О.В., Чижмарь К.І. Іноземні документи в нотаріальній практиці. Особливості консульської легалізації офіційних документів. Випадки прийняття документів без легалізації. Основні аспекти проставлення апостиля: практ. посіб. Київ: ОВК, 2019. 34 с.

4. Журавльов Д.В., Коротюк М.Г., Коротюк О.В., Чижмарь К.І. Судова практика у справах щодо притягнення до кримінальної відповідальності нотаріусів та працівників нотаріальних контор: зб. суд. практики, комент. Київ: ОВК, 2019. 218 с.
5. Коротюк О.В. Нотаріальне посвідчення договорів. Практичні рекомендації: навч.-практ. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2014. 319 с.
6. Коротюк О.В., Зуєва Н.В. Реєстр для реєстрації нотаріальних дій. Зразки здійснення записів згідно Правил ведення нотаріального діловодства: практ. посіб. Київ: ОВК, 2019. 52 с.
7. Коротюк О.В. Заповіти: зразки нотаріальних документів: практ. посіб. Київ: ОВК, 2018. 44 с.
8. Мазаракі Н.А. Медіація в Україні: теорія та практика: монографія. Київ: КНТЕУ, 2018. 275 с.
9. Про нотаріат: закон України. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України: станом на 18 січ. 2019 року.: відповідає офіц. тексту. Харків: Право, 2019. 175 с.
10. Семенюк І.Я. Моральні засади адвокатської практики: теоретико-правовий аспект: монографія. Львів: БОНА, 2019. 217 с.

Інтернет-ресурси.

1. Офіційне Інтернет-представництво Президента України (<http://www.president.gov.ua>).
2. Верховна Рада України (<http://www.rada.gov.ua>).
3. Верховний Суд України (<http://www.scourt.gov.ua>).
4. Вищий господарський суд України (<http://www.arbitr.gov.ua>).
5. Урядовий портал – єдиний веб-ресурс органів виконавчої влади України (<http://www.kmu.gov.ua>).
6. Вища рада юстиції України (<http://www.vru.gov.ua>).
7. Головне державне об'єднання правової інформації та пропаганди правових знань Міністерства юстиції України (<http://www.gdo.kiev.ua>).
8. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України (www.kmu.gov.ua)
9. Офіційний сайт Міністерства фінансів України (www.mfu.gov.ua)
10. Офіційний сайт Національного банку України (www.nbu.gov.ua)
11. Офіційний сайт Верховної Ради України (www.rada.gov.ua)
12. Офіційний сайт Державної податкової адміністрації України (www.sta.gov.ua)
13. Офіційний сайт Державного комітету статистики України (www.stat.gov.ua).
14. Інформаційний центр Міністерства юстиції України (<http://www.informjust.kiev.ua>)
15. Електронна бібліотека юридичної літератури "Правознавець" (www.pravoznavec.com.ua)
16. Бібліотека Верховної Ради України (<http://www.rada.kiev.ua>).
17. Державна науково-технічна бібліотека України (<http://www.gntb.n-t.org>).
18. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» (<http://www.ukma.kiev.ua>).
19. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського (<http://www.nbuv.gov.ua>).
20. Національна Парламентська бібліотека України (<http://www.nplu.org/>)
21. Наукова бібліотека ім. М.Максимовича (<http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3>)

22. Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка (<http://library.lnu.edu.ua/bibl/>)
23. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (<http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>)
24. Одеська національна наукова бібліотека (<http://www.odnb.odessa.ua/>)

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Студент має право:

- вільно висловлювати свої думки усно або письмово, аргументуючи їх знаннями провідних засад конституції, цивільного права, трудового, кримінального права тощо;
- вносити пропозиції щодо формування та реалізації власної освітньої траєкторії; активізації власної самостійної пізнавальної діяльності, форм і методів проведення аудиторних занять;
- відпрацьовувати пропущені заняття в установленому порядку;
- отримати індивідуальні консультації у викладача.

Студент зобов'язаний:

- відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого дирекцією розкладу, запізнення на заняття допускається тільки з поважних причин;
- брати активну участь у роботі під час аудиторних занять, дотримуватися правил етичної поведінки, поважати думки та права інших студентів і викладача;
- виконати індивідуальне завдання
- самостійну роботу, підготовка якої є обов'язковою умовою допуску до екзамену. Студент, який не підготував самостійну роботу, до заліку не допускається.

Політика щодо дефлайнів та перескладання. Пропущені з поважної причини заняття дозволяється відпрацьовувати впродовж **двох тижнів** після завершення дії поважної причини і при наявності документа-підстави (довідки, розпорядження про індивідуальних графік відвідування тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Студенти керуються нормами «Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти в національному університеті «Чернігівський колегіум» імені Т.Г.Шевченка» (Наказ Ректора № 383 від 27.12.2019 р. зі змінами і доповненнями від 23.12.2020 (<https://drive.google.com/file/d/1YOj2QK3xW-03evO8Tkg1o3ZKUAbBL-VH/view>)). У процесі навчання та при підготовці самостійної роботи, виконанні індивідуальних завдань, забороняються плагіат, фабрикація та фальсифікація результатів, списування, хабарництво.

Політика щодо викладання. Викладання навчальної дисципліни відбувається на засадах студентоцентризму, антропоцентризму, гуманізму, поваги до соціокультурного плюралізму.

Розподіл балів

Модулі	I	II	Разом (балів)
Лекції	0 – 4	0 – 5	0 - 9
Практичні заняття	0 – 12	0 – 12	0 - 24

Контрольна робота	0 – 15	0 – 15	0 -30
Самостійна робота	0 – 17	0 – 20	0 – 37
Підсумковий контроль - залік			100 балів